РЕФОРМА НА КАЗНЕНОТО ПРАВО ВО КОНТЕКСТ НА УНАПРЕДУВАЊЕ НА ПРАВНАТА РАМКА ВО СЛУЧАИТЕ НА КРИМИНАЛ ОД ОМРАЗА

Проф. д-р Олга Кошевалиска

Правен Факултет

Универзитет „Гоце Делчев“ Штип

РЕФОРМА

Измени во 2009 (одредба за одмерување на казната)

Измени во 2014 (по донесување на ЗСЗД, дополнување на чл.39 ст.5 од КЗ)

Измени во 2018 година (дефиниција и квалифицирани облици во скоро 30 к.д. и нов став на чл.39)

ИЗМЕНИ ВО 2018 ЗА КРИМИНАЛ ОД ОМРАЗА

Чл.122 ст.42

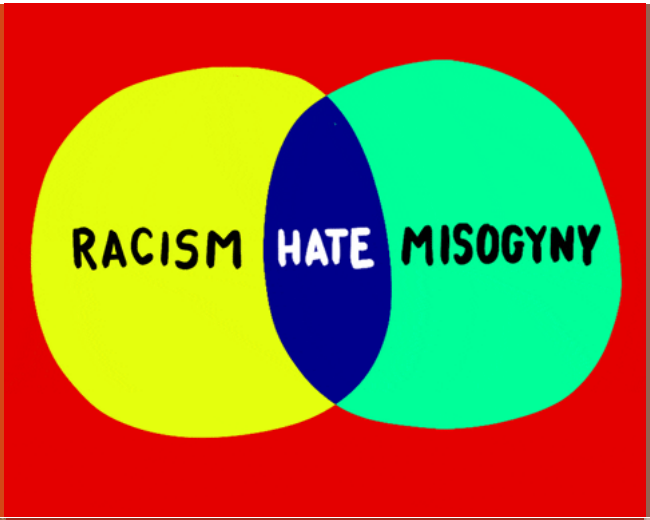

Чл.39 ст.6

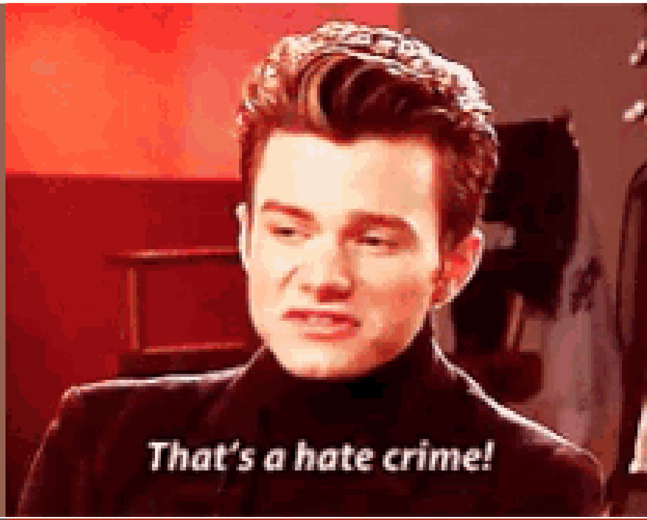

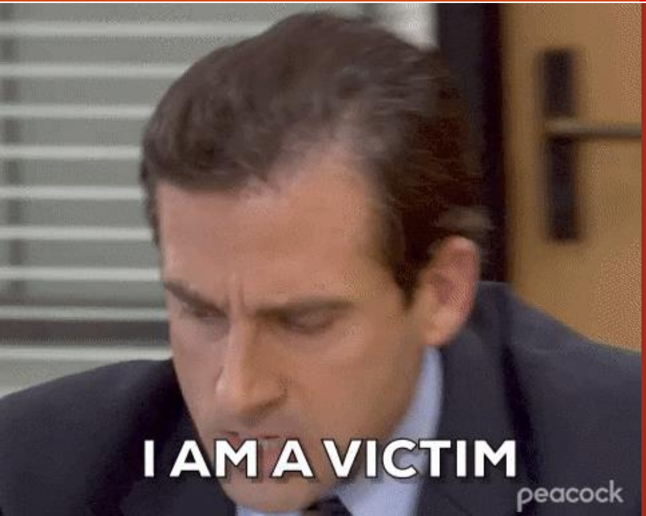

Чл.39 ст.5

Квалифицирани облици на основните кривични дела

Како дело од омраза изречно предвидено со одредбите на овој Законик, се смета кривично дело против физичко или правно лице и со нив поврзани лица или имот кое е сторено во целост или делумно поради реална или претпоставена (замислена, вообразена) карактеристика или поврзаност на лицето што се однесува на раса, боја на кожа, националност, етничко потекло, религија или уверување, ментална или телесна попреченост, пол, родов идентитет, сексуална ориентација и политичко уверување“

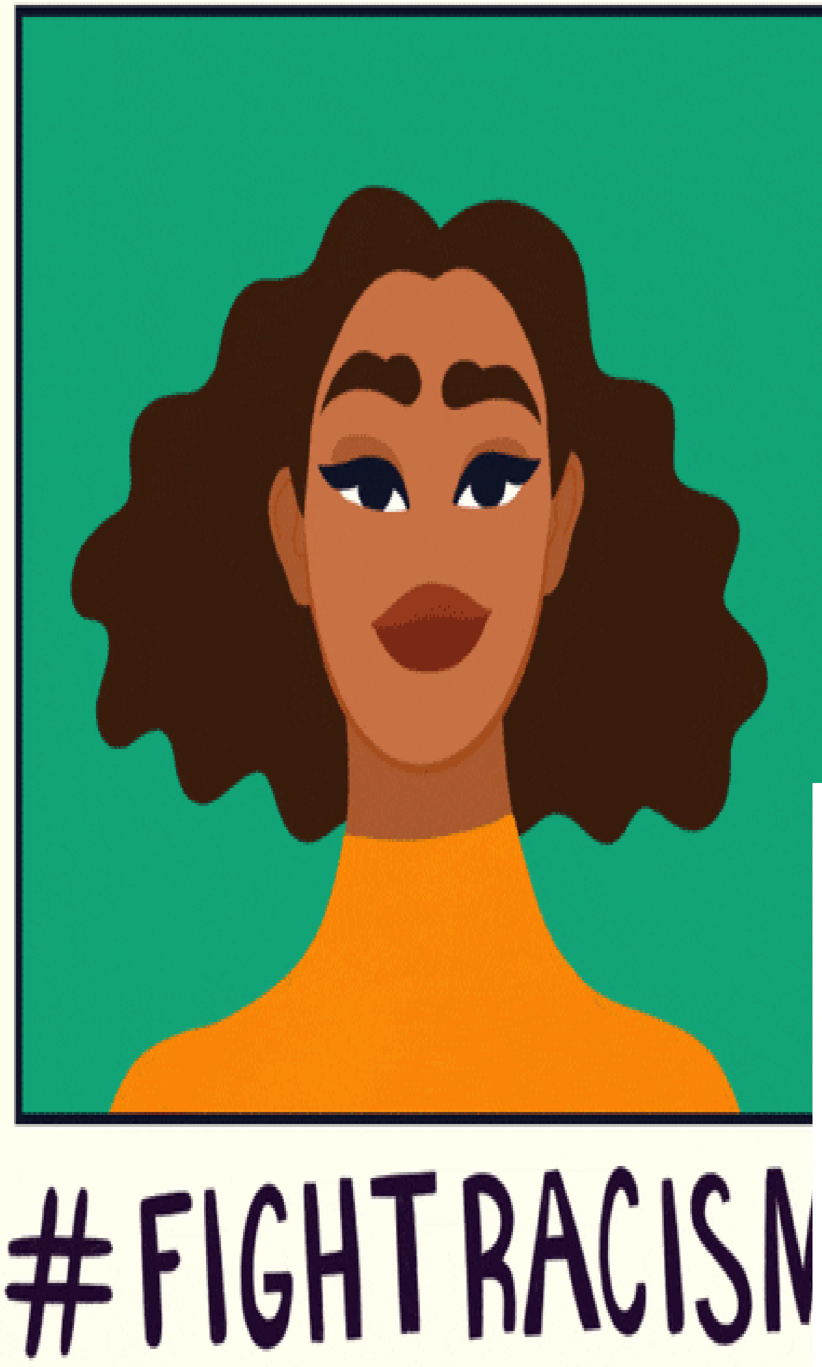

ОДИХР ги посочува следниве мотивации (побуди) за извршување на кривично дело: расизам и ксенофобија, предрасуда против Роми и Синти, антисемитизам, исламофобија, предрасуди против христијани и припадници на други религии (хиндуизам, јеховини сведоци, будизам, бахаи, итн.), како и припадници на други групи (жени, трансродови лица). Мотивацијата за извршување на кривично дело е субјективна и поради тоа тешко е со сигурност да се заклучи дека се работи за кривично дело од омраза. Потребно е присуство на објективни фактори, кои би навеле разумен човек да помисли дека кривичното дело е мотивирано од предрасуда[55].

Освен чл.39 ст. 5, нов ст.6 - ако судот не ја примени одредбата од ставот (5) должен е да ги образложи причините за таквата одлука.

THAT'S NOT A HATE CRIME?

1. *Случај „Саздо"*

Хелсиншкиот комитет го мониторираше судскиот процес против три млади мажи кои го претепале до смрт младиот член на Комитите, Никола Саздовски – Саздо поради наводна етничка нетрпеливост на 29 јуни 2018 г. Случајот заврши со првостепена судска постапка, каде двајца од обвинетите беа прогласени за виновни за убиство и секој од нив беше осуден на 19 години затвор. Јавното обвинителство и судот не го препознаа случајот како злосторство од омраза во оваа фаза и не испратија соодветна порака до јавноста и потенцијалните сторители. Комитетот и понатаму го мониторира развојот на случајот пред Апелациониот суд.

КРИВИЧНИ ДЕЛА ОД ОМРАЗА

1.

„НЕПРАВИ ОБЛИЦИ“

Убиство

Чл.123 ст.4

4) друг ќе лиши од живот од користољубие, заради извршување или прикривање на друго кривично дело, од безобѕирна одмазда, од омраза или од други ниски побуди

Присилба чл.139 и Противправно лишување од слобода

Ако делото од став 1 е сторено при вршење семејно насилство, од омраза, или спрема дете

Телесна и тешка телесна повреда чл.130 и 131

Тој што ќе го стори делото од став 1 при вршење семејно насилство или од омраза

Мачење и друго сурово, нечовечно или понижувачко постапување и казнување

Загрозување на сигурноста чл.144

(2) Тој што ќе го стори делото од став 1 при вршење семејно насилство или од омраза,

(4) Тој што по пат на информатички систем ќе се закани дека ќе стори кривично дело за кое е пропишана казна затвор од пет години или потешка казна против некое лице поради нивната припадност на одреден пол, раса, боја на кожа, род, припадност на маргинализирана група, етничка припадност, јазик, државјанство, социјално потекло, религија или верско уверување, други видови уверувања, образование, политичка припадност, личен или општествен статус, ментална или телесна попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здрвствена состојба, или на која било друга основа предвидена со

Силување

Обљуба врз немоќно лице

Полов напад врз дете кое не наполнило 14 год.

Ако се сторени од омраза

Спречување или смеќавање јавен собир

Неукажување на медицинска помош

Тешка кражба

Разбојничка кражба

Разбојништво

Ако вредноста на одземениот предмет е од големи размери или делото е сторено од омраза, сторителот

Изнуда

Оштетување туѓи предмети

Насилство

Скврнавење на гроб

„ПРАВИ“ ДЕЛА ОД ОМРАЗА

Предизвикување омраза, раздор или нетрпеливост врз национална, расна, верска и друга дискриминаторска основа

Член 319

(1) Тој што со присилба, малтретирање, загрозување на сигурноста, излагање на подбив на националните, етничките, верските и други симболи, со палење, уништување или на друг начин оштетување на знаме на Република Македонија или знамиња на други држави, со оштетување туѓи предмети, со сквернавење споменици, гробови или на друг дискриминаторен начин, непосредно или посредно, ќе предизвика или ќе разгори омраза, раздор или нетрпеливост врз основа на пол, раса, боја на кожа, род, припадност на маргинализирана група, етничка припадност, јазик, државјанство, социјално потекло, религија или верско уверување, други видови уверувања, образование, политичка припадност, личен или општествен статус, ментална или телесна попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба, или на која било друга основа предвидена со закон или со ратификуван меѓународен договор,

ќе се казни со затвор од една до пет години.

„ПРАВИ“ ДЕЛА ОД ОМРАЗА

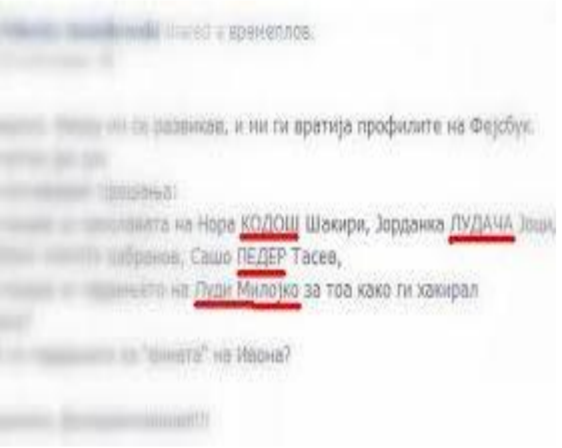

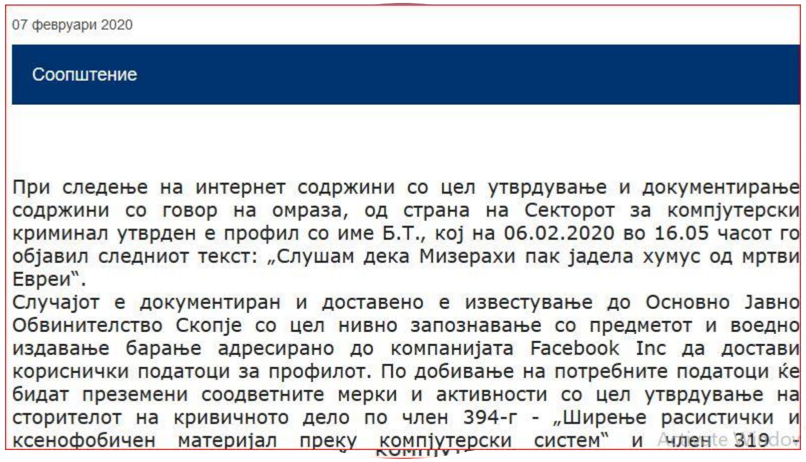
07 февруари 2020

Соопштение

При следење на интернет содржини со цел утврдување и документирање содржини со говор на омраза, од страна на Секторот за компјутерски криминал утврден е профил со име Б.Т., кој на 06.02.2020 во 16.05 часот го објавил следниот текст: „Слушам дека Мизерахи пак јадела хумус од мртви Евреи“.
Случајот е документиран и доставено е известување до Основно Јавно Обвинителство Скопје со цел нивно запознавање со предметот и воедно издавање барање адресирано до компанијата Facebook Inc да достави кориснички податоци за профилот. По добивање на потребните податоци ќе бидат преземени соодветните мерки и активности со цел утврдување на сторителот на кривичното дело по член 394-г - „Ширење расистички и ксенофобичен материјал преку компјутерски систем“ и членот 319

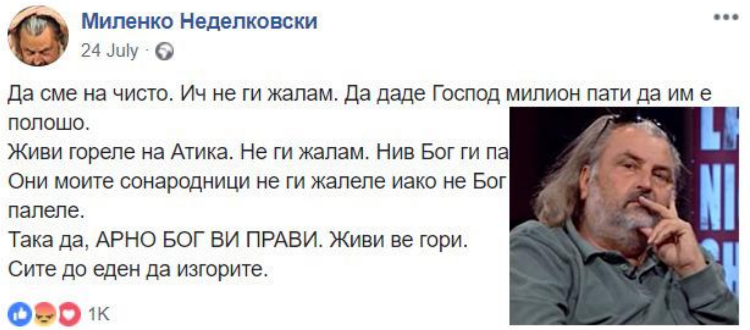

Ширење на расистички и ксенофобичен материјал по пат на компјутерски систем

Тој што преку компјутерски систем во јавноста шири расистички и ксенофобичен пишан материјал, слика или друга репрезентација на идеја или теорија која помага, промовира или поттикнува омраза, дискриминација или насилство, против кое било лице или група, врз основа на пол, раса, боја на кожа, род, припадност на маргинализирана група, етничка припадност, јазик, државјанство, социјално потекло, религија или верско уверување, други видови уверувања, образование, политичка припадност, личен или општествен статус, ментална или телесна попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба, или на која било друга основа предвидена со закон или со ратификуван меѓународен договор,
ќе се казни со затвор од една до пет години .....

РАСНА И ДРУГА ДИСКРИМИНАЦИЈА

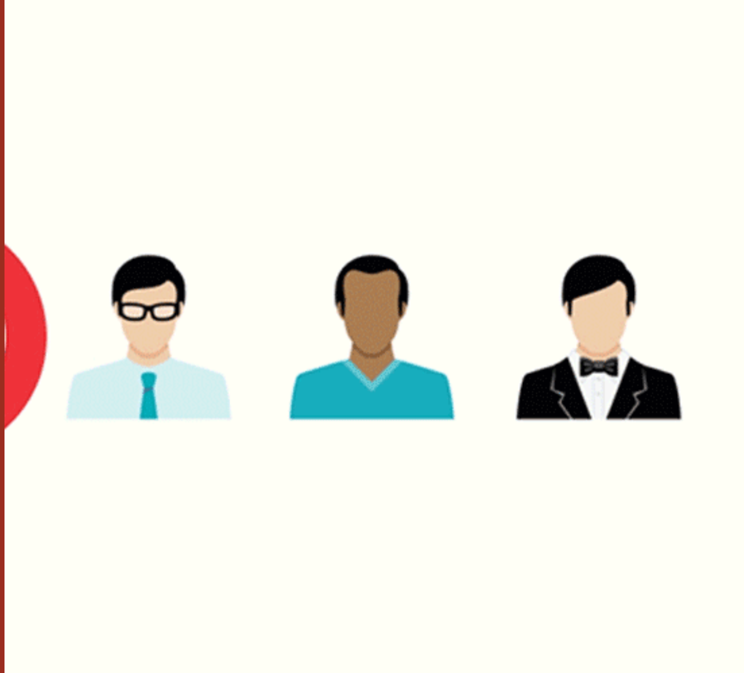

(1) Тој што врз основа на разлика на полот, расата, бојата на кожа, родот, припадноста на маргинализирана група, етничката припадност, јазикот, државјанството, социјалното потекло, религијата или верското уверување, други видови уверувања, образованието, политичката припадност, личниот или општествениот статус, менталната или телесната попреченост, возраста, семејната или брачната состојба, имотниот статус, здравствената состојба, или која било друга основа предвидено со закон или со ратификуван меѓународен договор, ги повредува основните човекови права и слободи признати од страна на меѓународната заедница,

ќе се казни со затвор од шест месеци до пет години.

(2) Со казната од став 1 ќе се казни тој што врши прогонување на организации или на поединци поради нивното залагање за рамноправност на луѓето.

(3) Тој што шири идеи за супериорност на една раса над друга или пропагира расна омраза или поттикнува на расна дискриминација, ќе се казни со затвор од шест месеци до три години.

ОДОБРУВАЊЕ ИЛИ ОПРАВДУВАЊЕ НА ГЕНОЦИД, ЗЛОСТОРСТВА ПРОТИВ ЧОВЕЧНОСТА ИЛИ ВОЕНИ ЗЛОСТОРСТВА

Член 407-а

(1) Тој што по пат на информационен систем јавно ги негира, грубо ги минимизира, ги одобрува и оправдува делата од членот 403 до 407,
ќе се казни со затвор
од една до пет години.

(2) Ако негирањето, минимизирањето, одобрувањето или оправдувањето е сторено со намера за поттикнување омраза, дискриминација или насилство против некое лице или група на лица поради нивната раса, боја на кожа, националност, етничко потекло, религија или уверување, ментална или телесна попреченост, пол, родов идентитет, сексуална ориентација и политичко уверување, сторителот
ќе се казни со казна затвор
најмалку четири години

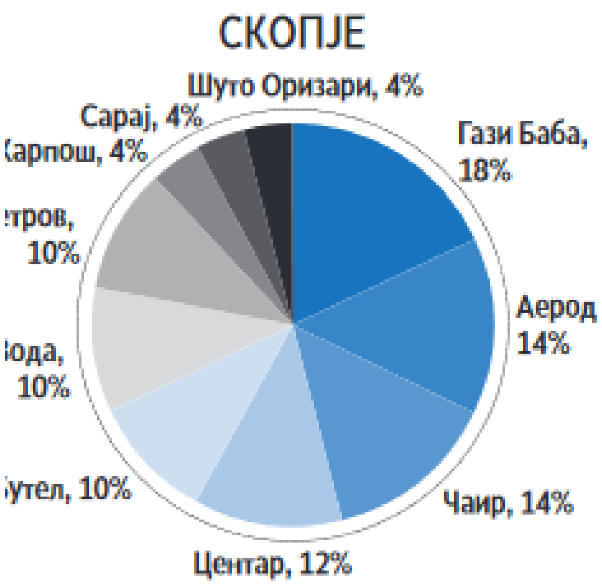
СКОПЈЕ
Шуто Оризари, 4%
Гази Баба, 18%
Сарај, 4%
арпош, 4%
етров, 10%
Аерод
14%
ода, 10%
утел, 10%
Чаир, 14%
Центар, 12%

пристрасна мотивација
76
12
5
4
3
2
1
1
етничка припадност
политичка припадност
мигрантски или бегалски статус
националност
религија и верско уверување
сексуална ориентација/родов идентитет
попреченост
род

Видови на кривични дела
66
5
8
3
8
7
3
3
Насилство
Телесна и тешка телесна повреда
Предизвикување национална, расна, верска омраза, раздор и нетрпеливост
Разбојничка кражба
Оштетување на имот
Сериозна закана
Скрнавење симболи
Загрозување на безбедноста

ЗЛОСТОРСТВА ОД ОМРАЗА

Пријави инцидент

МКД SHQ ENG

Пребарување

Поимник | Инциденти | Извештаи | Акции | ЧПП | Контакт

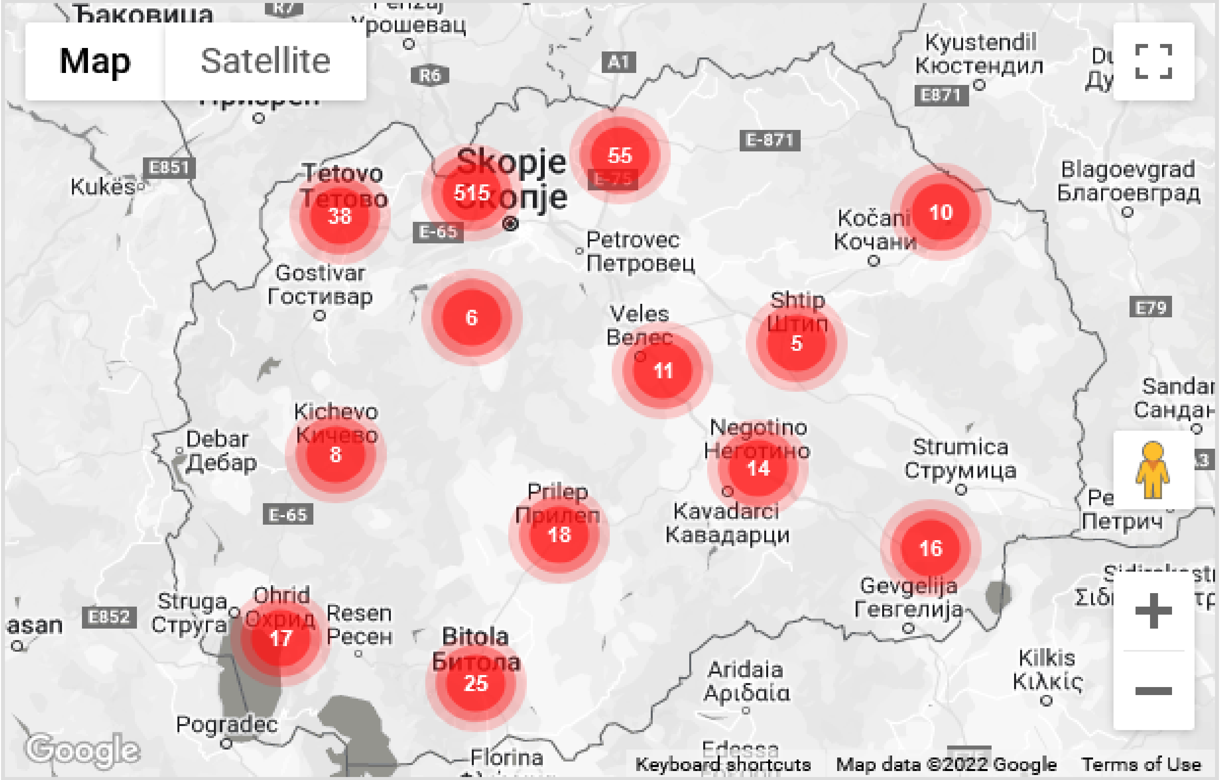

Последни извештаи (од мапата, подредени по хронолошки редослед)

Наслов	Датум	Име на Локација

По категорија | Кривични дела | Основа

По категорија

- Сите категории
- Дела против лица со попреченост
- Инцидент сторен на спортски натпревар
- Инциденти сторени заради сексуална определба и/или родов идентитет
- Инциденти сторени заради политичка припадност или политичко уверување
- Инциденти сторени заради религиозна припадност или верско убедување
- Инцидент сторен поради етничка припадност, државјанство или јазик
- Инциденти заради бегалски или мигрантски статус
- Расна или друга дискриминација
- Предизвикување на национална, расна и верска

Стереотипите и предрасудите последица на стравот од непознатото, потребна поголема толеранција кон различниот

Стереотипите и предрасудите се дел од нашиот културен хабитус. Тие најтешко се надминуваат, а посебно ако не се работи на превенирање и надминување на проблемите кои подразбираат нетолеранција, но и непочитување на различностите и негување на негативни емоции кон истите. Причина за стереотипите најчесто е и страв од непознатото, и токму поради тоа потребна е национална стратегија за прифаќање на етнички, религиски, културни различности.

Бисера Трајковска • 19 февруари 2022 08:00

август 18, 2021

Солидарност наместо ксенофобија!

Хуманитарната криза во Авганистан и владината најава за привремено прифаќање на бегалци од оваа земја очекувано е проследена со интензивен говор на омраза и обиди да се шири ксенофобија меѓу граѓаните.
Изминативе години, особено за време на бегалската криза во периодот 2015-2017, дезинформациските кампањи поврзани со бегалците и мигрантите беа постојано присутни во јавниот дискурс. Иако реалноста целосно ги демантираше лажните вести за населување на стотици илјади мигранти и градење бегалски кампови, омразата продолжи да се одржува во континуитет и деновиве повторно доживува подем.

Со оглед на досегашните искуства во земјава со реториката во предизборни периоди, Хелсиншкиот комитет стравува од можното искористување на авганистанската криза во пресрет на локалните избори. Токму затоа, упатуваме апел до медиумите, а особено до политичарите, да не поттикнуваат ксенофобични чувства кај граѓаните заради постигнување одредени политички цели. Ваквото искористување на судбината на луѓе, кои

МТСП: Нема да се градат станови за бегалци, Македонија е транзитна земја

FACEBOOK TWITTER

Лажна вест е дека државата ќе гради станови за бегалците и дека тие ќе останувале во Македонија. Во Република Македонија нема да се градат кампови за бегалци, нема да се даваат државјанства за бегалци, ниту пак ќе се активираат некои други мерки во таа насока.

CONTACT INFO
OLGA KOSHEVALISKA, DEPARTMENT OF CRIMINAL LAW, UGD, NORTH MACEDONIA
EMAIL> OLGA.GURKOVA@UGD.EDU.MK